MALTA

QORTI ĊIVILI
PRIM' AWLA

ONOR. IMĦALLEF
JOSEPH R. MICALLEF

Seduta ta' l-1 ta' Marzu, 2004

Ċitazzjoni Numru. 2959/1996/1

Lawrence BORĠ għan-nom ta' Soċjeta' estera "Cerviola Holidays Ltd."

vs

GVERNATUR TAL-BANK ĊENTRALI TA' MALTA

Il-Qorti:

Rat l-Att taċ-Ċitazzjoni mressaq fl-14 ta' Ottubru, 1996, li bih l-attur *nomine* ippremetta:

Illi s-soċjeta' attriċi ġġib minn barra minn Malta turisti u għal dan l-iskop tikri ajruplani charter mill-Airmalta Company Limited;

Illi s-soċjeta' attriċi hija għalhekk tour operator, u stabbilita għal żmien konsiderevoli, u għalhekk lokalment rikonoxxuta;

Illi teżisti sistema taħt il-kontroll tal-konvenut nomine, li permezz tagħha, jkun hemm vantaġġ fir-rata tal-kambju għal tali tour operators, magħrufa bħala Forward Buying Rate;

Illi l-kumpannija attriċi applikat għal tali benefiċċju iżda ġiet mgħarrfa li dan ma kienx se jkun konċess lilha u dan għaliex tali benefiċċju huwa "diskrezzjonali";

Illi dan l-għemil tal-konvenut nomine jikkostitwixxi abbuż tas-setgħa tal-awtorita' pubblika billi dan sar għall-għanijiet mhux xierqa u/jew imsejjes fuq konsiderazzjonijiet mhux rilevanti;

Illi bl-aġir tiegħu l-konvenut nomine ikkawża u sejjer jikkawża danni lis-soċjeta' attriċi;

Għalhekk l-attur nomine talab lil din l-Onorabbli Qorti għaliex m'għandhiex:

1. Tiddikjara li r-rifjut tal-konvenut nomine li japplika l-beneffiċċju tal-Forward Buying Rate fil-kambju tal-isterlina lis-soċjeta' attriċi li hija tour operator, huwa null u bla effett stante li tali rifjut jikkostitwixxi abbuż tas-setgħa tal-awtorita' pubblika billi dan sar għall-għanijiet mhux xierqa u/jew imsejjes fuq konsiderazzjonijiet mhux rilevanti;

2. Tikkundanna lill-konvenut nomine li immedjatament jagħti l-benefiċċju rikjest u konċess lil tour operators oħrajn fl-istess kondizzjonijiet;

3. Tikkundanna lill-konvenut nomine iħallas id-danni sofferti mill-kumpannija attriċi, naxxenti minn tali rifjut;

Bl-ispejjeż kontra l-konvenut nomine minn issa nġunt għas-subizzjoni;

Rat id-Dikjarazzjoni maħlufa u n-Nota tax-Xiehda tal-attur *nomine*;

Rat id-Degriet tagħha (diversament presjeduta) tal-15 t'Ottubru, 1996[1], li bih ċaħdet talba magħmula mill-attur *nomine* b'rikors imressaq flimkien mal-Att taċ-Ċitazzjoni biex il-kawża tinstama' bl-urġenza;

Rat in-Nota mressqa fil-25 ta' Frar, 1997, li biha l-imħarrek eċċepixxa:

Illi t-talbiet attriċi huma nfondati fid-dritt u fil-fatt peress li r-rifjut tal-eċċipjent li minnu qiegħed jillamenta l-attur sar għal raġunijiet serji u fl-ambitu tal-poteri konċessi lill-eċċipjent mil-liġi;

Illi għalhekk it-talbiet attriċi għandhom jiġu miċhuda bl-ispejjeż;

Salv eċċezzjonijiet ulterjuri;

Rat id-Dikjarazzjoni maħlufa u n-Nota tax-Xiehda tal-imħarrek, flimkien mad-dokument mehmuż magħha;

Rat id-degriet tagħha (diversament presjeduta) tal-4 t'April, 1997[2], li biha ordnat li l-kawża tinstama' bl-urġenza;

Rat id-Degriet kamerali tal-15 ta' Lulju, 1997[3], li bih ordnat li l-kawża tinstama' flimkien mal-kawża mressqa mill-Bank Ċentrali u mill-Ministru tal-Finanzi (Ċitazz. Nru. 463/90) billi konnessa magħha u li provi miġburin f'waħda jkunu jgħoddu għall-oħra, u ordnat ukoll li s-smigħ bl-urġenza jkun jirrigwarda l-ewwel żewġ talbiet f'din il-kawża u l-ewwel talba fil-kawża l-oħra msemmija u konnessa;

Rat id-Degriet tat-30 ta' Ottubru, 1998[4], li bih u għar-raġunijiet hemm imsemmija, ċaħdet talba magħmula mill-attur *nomine* waqt is-smigħ tas-26 ta' Mejju, 1998, biex tordna lill-imħarrek jesebixxi kopji tal-permessi mogħtija lil għadd ta' persuni dwar talbiet għall-benefiċċju tal-f.b.r.;

---

1. Paġ. 6 tal-proċess
2 Paġ. 19 tal-proċess
3 Paġġ. 38 sa 40 tal-proċess
4 Paġ. 270 tal-proċess

Rat id-Degriet kjarifikatorju tas-27 ta' April, 1999[5], dwar l-għamla ta' xhieda li setgħet tintalab u titressaq;

Rat id-Degriet tal-10 ta' Novembru, 1999, li bih u għar-raġunijiet hemm imsemmija, l-imħallef sedenti astjena milli jibqa' jisma' l-kawża;

Rat id-Degriet tal-5 ta' Ġunju, 2000[6], li bih l-avukat Maria Dolores Gauċi inħatret Assistent Ġudizzjarju sabiex tisma' x-xhieda li l-partijiet kien fadlilhom iressqu;

Rat l-atti kollha tal-kawża;

Semgħet it-trattazzjoni tal-avukat tal-kumpannija attriċi;

Rat id-Degrieti tagħha tas-6 ta' Marzu, 2003, tal-5 ta' Ġunju, 2003, u tad-9 t'Ottubru, 2003, li bihom ħalliet il-kawża għas-sentenza;

Ikkunsidrat:

Illi din hija azzjoni għal stħarriġ ġudizzjarju. Il-kumpannija attriċi tixli lill-imħarrek li ċaħad applikazzjoni tagħha biex tieħu benefiċċju mis-sistema tal-"*foreward buying rate*" (aktar 'il quddiem imsejħa "f.b.r.") dwar dawk il-persuni barranin li hija tibgħat għal btala f'Malta bħala turisti. Qegħda titlob, għalhekk, li titħalla tibbenefika mill-imsemmi skema u kif ukoll li tingħata ħlas ta' danni li ġarrbet minħabba dan ir-rifjut;

Illi, għal din l-azzjoni, l-imħarrek laqa' billi qal li kellu raġunijiet serji u tajbin biex bihom jiċħad it-talba tal-kumpannija attriċi u li aġixxa hekk bis-setgħat mogħtijin lilu mil-liġi. Huwa jgħid li dawn ir-raġunijiet serji huma l-mertu ta' kawża mibdija mill-Bank u mill-Ministru tal-Finanzi kontra l-imħarrek personalment u l-kumpannija attriċi[7];

[5] Paġ. 274 tal-proċess
[6] Paġ. 299 tal-proċess
[7] Ċitazz. Nru. 463/90 li s-sentenza tagħha qegħda tingħata llum minn din il-Qorti

Illi, fil-qosor, mill-fatti ewlenin li jirriżultaw mill-atti nsibu li l-kumpannija attriċi hija reġistrata fir-Renju Unit. Hija kumpannija li l-għan ewlieni tagħha huwa li taħdem fil-qasam turistiku bħala aġenzija tal-ivvjaġġar[8]. Id-diretturi tagħha huma l-attur *proprio*, u Harry u Diana Cook[9]. L-attur *proprio* jgħid li ma kienx żamm ishma iżjed fiha wara l-1986, imma baqa' jagħmilha ta' *handling agent* tagħha f'Malta[10]. Fl-1986 il-Gvern Malti kien nieda skema magħrufa bħala "*Special Guaranteed Pound Sterling Rate Scheme*" li biha l-aġenziji tal-ivvjaġġar li jġibu turisti mir-Renju Unit ikollhom rata ta' kambju garantita mqabbla mal-Lira Maltija. Matul il-medda ta' snin u sakemm baqgħet titħaddem, tnedew skemi diversi bħal din, mhux kollha l-istess u mhux applikabbli għal kulħadd bl-istess mod;

Illi fix-xitwa tal-1986, ġiet miċħuda talba tal-kumpannija barranija attriċi biex tibbenefika mill-f.b.r. Meta skema oħra tħaddmet mill-Uffiċċju Nazzjonali tat-Turiżmu ta' Malta (N.T.O.M.) fis-sajf tal-1996, applikazzjoni li ressqet il-kumpannija attriċi biex tissieħeb f'dik l-iskema ntlaqgħet. Għas-snin l-oħrajn kollha bejn l-1988 sal-lum, kull applikazzjoni mressqa mill-kumpannija attriċi għall-benefiċċju tal-iskema ġiet miċħuda mill-Bank imħarrek[11];

Illi, għar-rigward tal-konsiderazzjonijiet ta' dritt li jsawru l-każ, m'għandux ikun hemm dubju li, għalkemm l-azzjoni attriċi hija waħda ta' stħarriġ ġudizzjarju, il-każ huwa minnu nnifsu wieħed kompless. Dan seħħ mhux biss minħabba n-nisġa ta' ġrajjiet li jduru mad-deċiżjoni meħuda mill-Bank imħarrek, iżda wkoll mill-mod kif żvolġa s-smigħ tal-kawża, u b'mod partikolari mix-xejra li ngħata bid-degriet tal-15 ta' Lulju, 1997. Ir-rabta taż-żewġ kawżi ma' xulxin u l-ħtieġa li din il-Qorti tqis fil-mertu jekk id-deċiżjoni meħuda mill-Bank imħarrek kinitx fondata u tajba xekklu mhux ftit il-mixi 'l quddiem ta' din il-proċedura, mixja li ikkumplikat ruħha mhux l-anqas minħabba li l-

[8] Dokti "V4" sa "V14", f'paġġ. 114 sa 124 tal-proċess
[9] Xhieda tal-attur 15.7.1997 f'paġ. 35 tal-proċess
[10] Xhieda tal-attur fil-kontro-eżami 1.9.1997, f'paġ. 51 tal-proċess
[11] Xhieda ta' David Pulliċino 1.9.1997, f'paġġ. 58-9 tal-proċess

kawża għaddiet minn idejn erba' ġudikanti sa ma waslet biex illum qegħda tingħata s-sentenza;

Illi dan kollu qiegħed jiġi puntwalizzat għall-aħjar indirizz tal-kwestjonijiet li sejrin jitqiesu, u li jridu jinqraw ma' dak li din il-Qorti iddisponiet dwaru fis-sentenza mogħtija fil-kawża konnessa;

Illi llum huwa aċċettat li l-azzjoni għal stħarriġ ġudizzjarju msemmija fl-artikolu 469A tal-Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta' Malta hija maħsuba biex tagħti rimedju lill-individwu dwar l-imġiba tal-awtorita' pubblika fil-konfront tiegħu. Is-setgħa li tingħata mill-imsemmi artikolu lil Qorti fil-kompetenza tagħha ċivili dwar għemil amministrattiv hija jew (a) dik li tistħarreġ is-siwi ta' dak l-għamil jew (b) li tiddikjarah ma jiswiex jew mingħajr ebda effett. Dan tista' tagħmlu meta l-għemil jikser il-Kostituzzjoni jew meta jkun sar lil hinn mis-setgħa ta' min wettqu (*ultra vires*). F'din l-aħħar ipoteżi, dan l-eċċess ta' setgħa jista' jirriżulta meta l-att isir minn awtorita' pubblika li ma tkunx awtorizzata twettqu, jew meta dik l-awtorita', għalkemm ikollha setgħa twettaq dak l-għamil, tkun naqset li tħares il-prinċipji ta' ġustizzja naturali jew ħtieġa proċedurali li tabilfors trid tħares qabel ma tasal għal dak l-għamil, jew jekk l-għamil jikkostitwixxi abbuż tas-setgħa ta' dik l-awtorita' billi jsir għal xi għan mhux xieraq jew fuq konsiderazzjoni irrilevanti, jew meta dak l-għamil imur b'kull mod ieħor li jkun kontra l-liġi. Bil-kelma "għamil", il-liġi tifhem ukoll ċaħda jew rifjut ta' talba li ssir minn persuna lil xi awtorita' pubblika;

Illi din l-impostazzjoni tal-azzjoni tabilfors tnissel il-ħtieġa li l-Qorti tqis x'tip ta' stħarriġ għandha tagħmel skond il-liġi dwar l-għamil tal-Bank imħarrek. Tali eżerċizzju huwa wieħed li jmiss l-aspetti sostantivi tal-kawża preżenti. Illum il-ġurnata, l-azzjoni ta' stħarriġ ġudizzjarju ta' għamil amministrattiv tinsab imfissra u delinejata espressament fis-sistema proċedurali tagħna u l-Qorti hija marbuta li timxi mal-parametri li l-liġi tipprovdi għal din l-għamla ta' stħarriġ, sakemm il-liġi nnifisha ma tipprovdix mod ieħor[12]. Waħda minn dawn il-limitazzjonijiet hija li l-ilment

[12] Art. 469A(1) tal-Kap 12

imressaq jew ir-rimedju mitlub ma jkunx jista' jinkiseb mod ieħor amministrattivament quddiem qorti jew tribunal ieħor kid provdut mil-liġi[13]. Fil-każ li għandha quddiemha l-Qorti, ma ntweriex li l-kumpannija attriċi kellha rimedju ieħor proċedurali jew statutorju għall-ilment tagħha jekk mhux quddiem din il-Qorti u b'din l-għamla ta' azzjoni;

Illi mit-tifsira ta' "awtorita' pubblika" mogħtija fl-artikolu 469A(2), joħroġ ċar li l-Bank imħarrek huwa awtorita' kif hekk imfissra, u dan ukoll għaliex huwa korp magħqud kostitwit permezz ta' liġi li għandu funzjoni regolatriċi pubblika u amministrattiva. Dawn l-elementi ma ġew bl-ebda mod miċħuda mill-istess Bank u lanqas jidher li tqanqal xi dubju dwar jekk il-Bank huwiex il-kontradittur leġittimu tal-azzjoni speċjali mibdija kontra tiegħu;

Illi l-Bank imħarrek jgħid li d-deċiżjoni li ħa li jiċħad it-talbiet ripetuti tal-kumpannija attriċi li tieħu sehem jew benefiċċju mill-iskema tal-f.b.r. kienu msejsin kemm fuq raġunijiet marbuta ma' nuqqasijiet min-naħa tal-kumpannija attriċi fil-mod jew fil-ħin li ressqet l-applikazzjonijiet u kif ukoll għal raġunijiet imsejsa fuq każijiet ta' suspettat abbuż min-naħa tal-istess kumpannija attriċi. Fuq kollox, il-Bank qiegħed jinvoka s-setgħa li jeżerċita diskrezzjoni, mogħtija lilu kemm mil-liġi u kif ukoll mit-termini tal-iskemi nnifishom. Huwa jgħid li, minħabba li l-iskema tal-f.b.r. kienet taħdem fuq projezzjonijiet u li dawn il-projezzjonijiet jitwemmnu jew jintlaqgħu fuq bażi ta' fiduċja bejnu u l-aġent tal-ivvjaġġar, ladarba irriżultaw xi movimenti ta' valuta li dehru suspetti, dik il-fiduċja ntemmet u kien minħabba f'hekk li t-talbiet tal-kumpannija attriċi ġew miċħudin[14];

Illi min-naħa tagħha, il-kumpannija attriċi tiċħad dan kollu, u tgħid li kontra tagħha qatt ma ttieħdu passi kriminali u li ċ-ċaħda ripetuta kienet waħda għal kollox diskriminatorja u bla ebda raġuni jew fondament. Fi kliem ieħor, il-kumpannija attriċi tibni l-każ tagħha fuq ix-xilja li l-Bank imħarrek eżerċita ħażin id-diskrezzjoni tiegħu. Biex

[13] Art 469A(4) tal-kap 12 u ara App.Ċiv. **5.10.2001** fil-kawża fl-ismijiet ***John Cauchi vs Chairman Awtorita' tal-Ippjanar***
[14] Xhieda ta' David Pulliċino 1.9.1997, f'paġġ. 82-3 tal-proċess

issaħħaħ l-argument tagħha, il-kumpannija attriċi tislet l-argument li, meta l-iskema kienet għal xi żmien imħaddma mill-N.T.O.M., t-talba tal-kumpannija attriċi ntlaqgħet;

Illi meta wieħed jitkellem dwar diskrezzjoni, wieħed tabilfors ikun qiegħed jara sitwazzjoni fejn trid issir għażla bejn iżjed minn linja waħda ta' azzjoni. Jekk m'hemmx għażla ta' iżjed minn triq waħda, allura wieħed ma jitkellimx dwar diskrezzjoni imma dwar dmir. F'dan il-kuntest, il-Qorti tħoss li għandha tiċċita din is-silta li ġejja minn xogħol ewlieni f'dan il-qasam u li, fil-fehma tagħha, tfisser b'mod ċar il-perm kollu tal-istħarriġ li hija mitluba tagħmel f'din il-kawża. Ingħad illi "*To say that somebody has a discretion presupposes that there is no uniquely right answer to his problem. There may, however, be a number of answers that are wrong in law. . . . . The exercise of a discretion may be impugned directly or indirectly. The indirect method of challenge is the more common. A person aggrieved by the exercise of a discretionary power may, instead of attacking the merits of the exercise of the discretion, contend that the repository of the discretion has acted without jurisdiction or 'ultra vires' because of the non-existence of a state of affairs upon which the validity of the exercise of the discretion depends. Or he may contend that the repository of the discretion has failed to observe the rules of natural justice (if they are found to be applicable) or other essential procedural requirements. If his contentions are successful, the court will hold the discretionary act to be invalid, and the fact that the true reason for insistuting proceedings will have been his dislike of the manner in which the discretion itself was exercised is not a valid objection to the proceedings. . . . . The crucial question, however, is: In what circumstances and to what extent will the courts review the merits of the exercise of a statutory discretion which is neither made subject to appeal nor limited by the express provisions of a statute? The courts have repeatedly affirmed their incapacity to substitute their own discretion for that of an authority in which the discretion has been confided.*"[15];

---

[15] DeSmith & Evans Judicial Revue of Administrative Action, 4a. Ediz. (1980) paġġ. 278-9

Illi kien għalhekk li, mal-medda taż-żmien, issawru regoli li jħarsu l-imsemmija setgħat diskrezzjonali u kif il-Qrati kellhom iqisu l-istħarriġ tagħhom dwarhom. Ewlenija fost dawn ir-regoli hi li awtorita' li hija mogħnija b'diskrezzjoni tista' tiġi ordnata teżerċitaha f'każ li tkun naqset li tagħmel dan, imma ma tistax tiġi dettata x'għandha tiddeċiedi jew li twettaqha b'xi mod partikolari. Biex jiġi assikurat li din id-diskrezzjoni kienet imwettqa, jeħtieġ li lill-Qorti jirriżultalha li dik l-awtorita' tassew qieset il-kwestjoni li kellha quddiemha, u li dan għamlitu mingħajr l-indħil tal-ebda ħaddieħor jew bla ma poġġiet lilha nnifisha f'qagħda fejn ma setgħetx jew irrifjutat li twettaq dik id-diskrezzjoni[16]. Siewi wkoll li jiġi aċċertat li l-awtorita' mistħarrġa m'għamlitx dak li kienet espressament miżmuma milli tagħmel, jew jekk għamlitx xi ħaġa li ma kinitx awtorizzata tagħmel. Fuq kollox, l-awtorita' mistħarrġa trid tkun imxiet *bona fide* u qieset il-konsiderazzjonijiet rilevanti tal-każ. Dawn huma, fil-qosor, il-ġabra tal-kategoriji fid-Dritt Amministrattiv ta' nuqqas ta' eżerċizzju ta' diskrezzjoni u ta' eċċess jew abbuż ta' dak l-eżerċizzju;

Illi marbut sfiq ma' dawn il-prinċipji wieħed isib ukoll it-test tar-raġonevolezza tat-twettiq tad-diskrezzjoni. Dan l-aspett qiegħed jissemma għaliex il-kumpannija attriċi semmiet, fost l-ilmenti tagħha, l-irraġonevolezza tad-deċiżjoni tal-Bank imħarrek. Id-dmir li awtorita' taġixxi raġonevolment mhux l-istess bħad-dmir li taġixxi *bona fide*[17]. Għalhekk, filwaqt li mhux kull eżerċizzju raġonevoli ta' ġudizzju huwa bilfors korrett, lanqas m'huwa bilfors irraġonevoli kull eżerċizzju ta' ġudizzju żbaljat[18]. F'każ bħal dan, ix-xiber li l-Qorti jidher li għandha tuża biex tkejjel bih ikun dak li tqis jekk id-deċiżjoni li minnha jkun hemm ilment kinitx mistennija li tittieħed minn persuni raġonevli;

Illi l-kittieba awtorevoli f'dan il-qasam jgħallmu li r-rwol ewlieni tal-Qrati fid-dritt amministrattiv huwa dak li jiżguraw li ma tonqosx il-legalita' fl-għemil mistħarreġ,

---

[16] Ara App. Ċiv. **20.5.1982** fil-kawża fl-ismijiet ***Fenech Adami et vs Cremona pro et noe***
[17] Ara, per eżempju, ***R vs Roberts, ex p. Scurr*** (**1924**) 2 K.B. 695
[18] Ara, per eżempju, ***R. vs W*** **(1971)** A.C. 682

iżjed milli dak li jaraw li l-awtorita' pubblika mistħarrġa tkun iddeċidiet sewwa;

Illi fil-każ preżenti ntwera[19] li l-kumpannija attriċi applikat lill-Bank imħarrek għall-għoti ta' permess tal-f.b.r. mhux kull sena iżda fl-1987, fl-1989, fl-1990, fl-1994, fl-1995 u fl-1996;

Iżda l-Bank imħarrek ressaq xhieda tajba biżżejjed li wriet li ma wettqet l-ebda diskriminazzjoni kontra l-kumpannija attriċi b'xi trattament differenti favur kumpaniji oħrajn li kienu qegħdin jibbenefikaw mill-f.b.r. Ingħatat raġuni plawsibbli[20] li fissret li l-Bank imħarrek qies il-każijiet tal-kumpanniji barranin li jibgħatu t-turisti mir-Renju Unit għal Malta fuq il-mertu tagħhom. Min-naħa l-oħra, dwar il-kumpannija attriċi, l-Bank imħarrek għamel aċċertamenti li, fid-dawl tad-dokumenti li kienu tressqu, kienu juru li kien hemm xi irregolaritajiet fit-tmexxija ta' xi flejjes tagħha li wassluha biex tqis li ma kienx il-każ li dik il-kumpannija tingħata l-benefiċċju tal-f.b.r. Sa dan l-istadju, il-Qorti hija soddisfatta li l-Bank imħarrek uża d-diskrezzjoni mogħtija lilu b'mod raġonevoli. Dan jingħad bla ebda rifless dwar jekk id-deċiżjoni kinitx tajba fil-mertu jew jekk il-Qorti taqbilx ma' dik id-deċiżjoni;

Illi peress li l-kumpannija attriċi bniet ukoll il-biċċa l-kbira tal-każ tagħha fuq akkuża li l-Bank imħarrek iddiskrimina kontra tagħha fir-rifjut tiegħu li jilqagħlha l-applikazzjonijiet tagħha, irid jingħad li mill-provi mressqa dan ma jirriżultax. Fl-ewwel lok, il-Bank imħarrek ressaq prova[21] tajba biżżejjed li turi li m'huwiex minnu li l-kumpannija attriċi ġiet trattata bmod differenti u agħar minn kumpanniji oħrajn fl-istess ilma tagħha. Fit-tieni lok, lanqas jista' jingħad li l-Bank imħarrek ċaħad permess lill-kumpannija attriċi li enti ieħor (l-N.T.O.M.) laqa' fi żmien divers, u dan għaliex l-iskema mfassal mill-Bank imħarrek u dak imfassal mill-N.T.O.M. ma ntweriex li kienu l-istess. Huwa magħruf u aċċettat li wieħed jista' jitkellem dwar diskriminazzjoni biss

[19] Xhieda ta' David Pulliċino 1.12.1997, f'paġ. 128 tal-proċess

[20] Xhieda Edmond Calleja 24.6.1999, 5.7.2001 u 25.3.2002, f'paġġ. 279B, 306 sa 310 u 367-8 tal-proċess

[21] Xhieda ta' Edmond Calleja 24.6.1999, u d-dokumenti f'paġġ. 62 sa 89 fl-atti tal-kawża 463/90

meta lil persuna jingħata trattament differenti minn dak li jingħata lil persuni oħrajn fl-istess qagħda, u mhux biżżejjed li jintwera li dik il-persuna ġiet żvantaġġata bit-trattament mogħti[22];

Illi ssemma[23] wkoll li l-kumpannija attriċi ma għenet xejn lilha nnifisha fit-trattament mal-Bank imħarrek u dan għaliex ma kinitx tagħti tagħrif dokumentat kif mitlub mill-istess bank. Din il-ħaġa wkoll għandha s-siwi tagħha fid-dawl tal-akkuża ta' trattament diskriminatorju li ssemmi l-kumpannija attriċi. Kien meħtieġ li l-kumpannija attriċi tipprova li l-permess biex hi tieħu sehem fl-iskema inżammilha minkejja li kienet wettqet kulam kien preskritt li jsir. Minn dan kollu ma ntwera xejn, u lanqas jidher li l-kumpannija attriċi meriet b'xi mod dik il-prova tal-bank. Huwa minnu li, fl-aħħar waqtiet tal-kawża, l-attur *proprio* ressaq kopji ta' dokumenti li jagħtu ħjiel li l-flus investiti mill-kumpannija attriċi setgħu kellhom l-oriġini tagħhom fi flejjes depożitati barra minn Malta (u li, għalhekk, ma kellhom bżonn l-ebda permessi taħt il-liġi tal-kambju), imma naqas imbagħad li juri li dawk id-dokumenti kien ressaqhom ukoll lill-Bank imħarrek f'waqt xieraq matul il-konsiderazzjoni tal-applikazzjoni għall-għoti tal-permess;

Illi tifdal il-kwestjoni jekk, madankollu, wara li l-attur inħeles minn kull akkuża ta' natura kriminali dwar ksur tal-liġi tal-kambju, il-Bank imħarrek kienx raġonevoli iżjed li jibqa' jqis li kienet għadha tippersisti sitwazzjoni li kienet tiġġustifikah ikompli jiċħad l-applikazzjoni. Jidher li t-tweġiba għal din il-mistoqsija tinsab billi jingħad li l-Bank imħarrek fisser[24] li r-raġuni li minħabba fiha huwa deherlu li għandu jiċħad it-talba lill-kumpannija attriċi ma kinitx daqstant il-fatt li kienu għaddejjin proċeduri quddiem il-Qorti Kriminali kontra l-attur *proprio* daqs kemm kien il-fatt li, minn stħarriġ li kien sar minn wieħed mill-ogħla uffiċjali tiegħu, kien hemm sinjali li wrew lill-Bank li tassew sata' kien hemm irreglaritajiet imwettqa mill-kumpannija attriċi u l-kumpannija Maltija tal-istess attur li jmorru kontra r-regolamenti tal-kambju[25];

---

[22] Ara, per eżempju, Kost. **3.2.1999** fil-kawża fl-ismijiet ***Debono Grech vs Mizzi noe et*** (Kollez. Vol: **LXXXIII.i.1**)
[23] Xhieda ta' David Pulliċino 1.9.1997, f'paġ. 103 tal-proċess
[24] Ara n-Nota ta' Sottomissjonijiet tal-Bank f'paġ. 162 tal-Atti tal-Kawża 463/90
[25] Ara Dok "V2", f'paġ. 112 tal-proċess

Illi f'dan il-waqt il-Qorti tħoss li għandha tagħmel osservazzjoni dwar ir-rwol tal-attur fi ħdan il-kumpannija attriċi. Meta xehed l-attur, fil-bidu tas-smigħ, huwa qal li għalkemm għall-ewwel kellu ishma fi ħdan il-kumpannija, mal-1986 willihom u lanqas żamm il-kariga ta' direttur. Qal li kien biss *handling agent* tagħha f'Malta. Madankollu, mill-provi mressqa mill-Bank imħarrek[26], jirriżulta li f'dik l-istess sena jiġifieri fl-1997 l-attur mhux biss kien direttur tagħha imma wkoll azzjonist. L-attur bl-ebda mod ma miera din il-prova u kien biss lejn fl-aħħar seduta quddiem l-Assistent Ġudizzjarju[27] li ressaq dik li sejħilha kopja tal-Memorandum u l-Istatut tal-Assoċjazzjoni tal-istess kumpannija milli jidher biex jirribatti l-prova l-oħra. Il-Qorti, wara li fliet b'reqqa l-istess dokument, għandha dubji qawwija kemm imissha toqgħod fuqu. Minbarra li fih tagħrif għal kollox differenti minn dak muri fid-dokument uffiċjali mressaq mill-Bank imħarrek, dan id-dokument imressaq *in extremis* mill-attur jidher li huwa taħlita ta' iżjed minn dokument wieħed, jekk mhux ukoll dwar aktar minn kumpannija waħda. Minbarra dan, lanqas huwa awtentikat kif imiss, għajr għall-ewwel folja sfuża tiegħu;

Illi dan il-konflitt bejn il-prova dokumentali mressqa mill-Bank imħarrek u x-xhieda tal-attur *nomine* dwar il-kumpannija li f'isimha qiegħed iressaq din il-kawża jdgħajjef mhux ftit il-kredibilita' tat-teżi attriċi. Dan ma jagħmel xejn ħlief isaħħaħ id l-argument tal-Bank imħarrek li kellu raġuni għaliex ma joqgħodx fuq id-dikjarazzjonijiet tal-attur dwar l-eliġibilita' tal-kumpannija tiegħu għall-benefiċċju tal-f.b.r. Kif ingħad, l-element ta' fiduċja fid-dikjarazzjonijiet magħmulin mill-applikanti taħt l-iskema kien essenzjali biex jikkonvinċi lill-Bank imħarrek jilqa' talba biex kumpannija tieħu sehem fl-iskema;

Illi, minħabba f'dawn iċ-ċirkostanzi kollha, il-Qorti jkollha tasal għall-fehma li l-kumpannija attriċi ma seħħilhiex turi li l-Bank imħarrek mexa magħha b'mod mhux korrett jew abbużiv, jew b'mod nieqes mir-raġuni, u għalhekk ma tistax tilqa' t-talba tagħha f'dan ir-rigward;

---

[26] Ara Dok "V4" sa "V14", f'paġġ. 114 sa 124 tal-proċess
[27] Dok "JB2" 14.6.2002, f'paġġ. 376 sa 392 tal-proċess

Illi minn dan isegwi li lanqas it-talbiet l-oħraja ma jistgħu jintlaqgħu minħabba li dawn jintrabtu mal-ewwel talba;

Għal dawn ir-raġunijiet, il-Qorti qegħda tiddeċiedi billi:

Filwaqt li **tiċħad it-talbiet tal-kumpannija attriċi,** bl-ispejjeż kontra tagħha, billi ma ntweriex li l-Bank imħarrek mexa magħha b'mod abbużiv jew bi ksur tal-liġi u għalhekk l-istess talbiet m'humiex mistħoqqa, **tilqa' l-eċċezzjonijiet** tal-Bank imħarrek.

Moqrija

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------